

# UČITELJSKI TOVARIŠ.

Glasilo

„Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani.“

Izdavatelj in urednik:

**Andrej Žumer,**

mestni učitelj in c. kr. okrajni šolski nadzornik.

**Št. 22.**

**Ljubljana, 15. listopada 1890.**

**XXX. leto.**

**Vsebina:** Iz deželnega zbora kranjskega. — Ivan Lapajne — Krško: Potrebna študija o kvin-  
kvenijah. — J. Marn: Knjiga Slovenska. — Književnost. — Naši dopisi: Z Iga. — Iz Ljubljane.  
— Društven vestnik. — Vestnik. — Uradni razpisi učiteljskih služeb.

## Iz deželnega zbora kranjskega.

Poročilo finančnega odseka o proračunu  
normalno-šolskega zaklada za l. 1891.

Slavni deželni zbor!

Finančni odsek izroča slavnemu deželnemu  
zboru proračun normalno-šolskega zaklada za  
l. 1891., kakor ga je sestavil po vsestranskem  
natačnem pretresanju na podlagi deželno-od-  
borovih nasvetov. Končne številke kažejo, da  
se je potrebščina v primeri s potrjenim pro-  
računom za l. 1890. pomnožila za 8165 gld.,  
zaklada pa se je zmanjšala za 630 gld. Po-  
množitev potrebščine, ki že nekaj let sem  
redno znaša 8000 do 10.000 gld., prihaja  
tudi letos, kakor v prejšnjih letih večjidel od  
tod, da se napravlja čedalje več novih šol in  
da se je vsled tega število učiteljskih služeb  
v zadnjem letu pomnožilo za 19. Vsled tega  
je potrebščina za učiteljske plače za 8361 gld.  
večja, kakor je bila proračunjena za letošnje  
leto ter presega dejansko potrebščino l. 1889.  
za celih 20.669 gld. Večja potrebščina se  
kaže tudi pri službenih dokladah in sicer za  
1055 gld., pri opravih dokladah za 200 gld.,  
pri odškodninah veroučiteljem za 700 gld.,

in le znižanju nekaterih drugih izdatkov se  
je zahvaliti, da se cela potrebščina ni za več  
pomnožila, kakor za 8165 gld. V tem oziru  
omenjam, da se je znižala stanarina za ne-  
katere nadučitelje na deželi za 84 gld., na-  
grada za ekskurendne šole za 300 gld., na-  
grada za pouk v ročnih ženskih delih za  
260 gld.

Če primerjamo nasvete finančnega odseka  
s predlogi deželnega odbora, razvidimo iz  
končnih števil, da je finančni odsek celo  
potrebščino skrčil za 1436 gld., večjidel za-  
radi tega, ker se več v proračun postavljenih  
novih učiteljskih služeb ne bode nastavilo že  
zdaj, ampak šele na jesen prihodnjega leta,  
ali pa še pozneje, kakor je razvidno iz opazk  
pri aktivitetnih užitkih učiteljev pri posa-  
meznih okrajih.

Finančni odsek moral se je pri sestavi  
proračuna ozirati pa tudi na zadnjič sklenjeni  
zakon gledé uravnave učiteljskih plač ter  
proračunati, koliko se bode več potrebovalo,  
ako omenjeni zakon še pred novim letom  
dobi Najvišje potrjenje in že s 1. prosincem  
l. 1891. stopi v veljavnost. Pridejal je torej

za ta slučaj pregled potrebnosti, ki bi nastala vsled novega zakona, kateri pregled kaže, da se bode potrebovalo 8182 gld. več, ki jih je v okroglem znesku 8000 gld. postavil v redni proračun, tako da vsa potrebnost za l. 1891. za 16.165 gld. presega potrebnost tekočega leta.

Zaklada je ostala večidel nespremenjena, kakor jo priporoča deželni odbor, samo pri zapuščinah so se dohodki z ozirom na dejanski uspeh l. 1889. in na novi zakon, ki je bil v tej zadevi vpeljan, povikšali na

3700 gld. ter se je na novo sprejel v proračun donesek 180 gld., ki jih deželni odbor štajarski plačuje za šolo v Motniku. Toda dasiravno se je zaklada vsled tega povikšala za 3880 gld., je končna številka vendar za 630 gld. manjša, kakor za letošnje leto, ker se je za 1000 gld. od zapuščin manj postavilo v proračun, kakor za letošnje leto.

Prestopivši k posameznim oddelkom in naslovom v imenu finančnega odseka slavnemu zboru predlagam, da naj se posamezni zneski sprejmo v naslednjih nastavkih:

| Zapored. št.                     | A. Potrebščina                                                                                                                                                                             | Redna   |     | Izredna |     | Skupaj  |     |
|----------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|-----|---------|-----|---------|-----|
|                                  |                                                                                                                                                                                            | gld.    | kr. | gld.    | kr. | gld.    | kr. |
| I. Aktivitetni užitki učiteljev. |                                                                                                                                                                                            |         |     |         |     |         |     |
| 1                                | Plače . . . . .                                                                                                                                                                            | 244.982 | —   | —       | —   | 244.982 | —   |
|                                  | in po odbitem 3% interkalaru v znesku . . . . .                                                                                                                                            | 7.349   | —   | —       | —   | 7.349   | —   |
|                                  | ostane . . . . .                                                                                                                                                                           | 237.633 | —   | —       | —   | 237.633 | —   |
| 2                                | Dopolnilne doklade k plači nespremenjeno . . . . .                                                                                                                                         | —       | —   | 1.100   | —   | 1.100   | —   |
| 3                                | Službene doklade nespremenjeno . . . . .                                                                                                                                                   | 24.286  | —   | —       | —   | 24.286  | —   |
| 4                                | Opravične doklade manj za 92 gld. . . . .                                                                                                                                                  | 13.229  | —   | —       | —   | 13.229  | —   |
| 5                                | Dopolnilne doklade k opravičninam nespremenjeno . . . . .                                                                                                                                  | —       | —   | 75      | —   | 75      | —   |
|                                  | Stanarine:                                                                                                                                                                                 |         |     |         |     |         |     |
|                                  | a) Za ljubljanske učitelje nespremenjeno . . . . .                                                                                                                                         | 1.280   | —   | —       | —   | 1.280   | —   |
|                                  | b) Za nekatere nadučitelje po deželi za 84 gld. manj, ker odpadejo za nadučitelja v Crnomlju . . . . .                                                                                     | —       | —   | 954     | —   | 954     | —   |
|                                  | Skupaj . . . . .                                                                                                                                                                           | 276.428 | —   | 2.129   | —   | 278.557 | —   |
| II. Dotacije vse nespremenjene:  |                                                                                                                                                                                            |         |     |         |     |         |     |
| 1                                | Za uršulinsko šolo v Ljubljani . . . . .                                                                                                                                                   | 2.772   | —   | —       | —   | 2.772   | —   |
| 2                                | Verskemu zakladu za jedno učiteljico . . . . .                                                                                                                                             | 140     | —   | —       | —   | 140     | —   |
| 3                                | Za šolo šolskih sester v Novem Mestu . . . . .                                                                                                                                             | 400     | —   | —       | —   | 400     | —   |
| 4                                | Za dekliško šolo šolskih sester v Repnjah . . . . .                                                                                                                                        | 400     | —   | —       | —   | 400     | —   |
| 5                                | Za šolo v Podgrajah isterskemu deželnemu odboru . . . . .                                                                                                                                  | 200     | —   | —       | —   | 200     | —   |
|                                  | Skupaj . . . . .                                                                                                                                                                           | 3.912   | —   | —       | —   | 3.912   | —   |
| III. Nagrade in podpore:         |                                                                                                                                                                                            |         |     |         |     |         |     |
| 1                                | Nagrade:                                                                                                                                                                                   |         |     |         |     |         |     |
|                                  | a) Veroučiteljem 4-razrednih šol za 282 gld. več, ker bo treba odmeriti nagrado veroučiteljem na nemški deški šoli v Ljubljani in na 4-razrednih šolah v Trebnjem in St. Jerneji . . . . . | 3.500   | —   | —       | —   | 3.500   | —   |
|                                  | b) Odškodnina za vožnjo veroučiteljem za 700 gld. več vsled novega zakona . . . . .                                                                                                        | 900     | —   | —       | —   | 900     | —   |
|                                  | c) Za 3 pomožne učitelje v Ljubljani a 400 gld. . . . .                                                                                                                                    | 1.200   | —   | —       | —   | 1.200   | —   |
|                                  | d) Za 6 frančiškanov v Novem Mestu a 50 gld. . . . .                                                                                                                                       | 300     | —   | —       | —   | 300     | —   |
|                                  | e) Za šolskega slugo v Ljubljani 300 gld., v Novem Mestu pa 80 gld. . . . .                                                                                                                | 380     | —   | —       | —   | 380     | —   |
|                                  | f) Za vzdrževanje šol za silo in sicer: Tuštein, Dobrava pri Zaspem, Posterica, Leše, Svibno in Zavrce . . . . .                                                                           | 1.460   | —   | —       | —   | 1.460   | —   |
|                                  | Odnos . . . . .                                                                                                                                                                            | 7.740   | —   | —       | —   | 7.740   | —   |

| Zapored. št. | A. Potrebščina                                                                                                                                                               | Redna   |     | Izredna |     | Skupaj  |     |
|--------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|-----|---------|-----|---------|-----|
|              |                                                                                                                                                                              | gld.    | kr. | gld.    | kr. | gld.    | kr. |
|              | Prenos . . . . .                                                                                                                                                             | 7.740   | —   | —       | —   | 7.740   | —   |
|              | g) Za druge šole s tem poukom . . . . .                                                                                                                                      | —       | —   | 1.540   | —   | 1.540   | —   |
|              | h) Za ekskurendne šole za 300 gld. manj, ker šole za Podprekar ni . . . . .                                                                                                  | 960     | —   | —       | —   | 960     | —   |
|              | i) Za pouk v kmetijstvu nespremenjeno . . . . .                                                                                                                              | 1.600   | —   | —       | —   | 1.600   | —   |
|              | k) Za pouk v ženskih ročnih delih na ljubljanskem barji 200 gld. za tako učiteljico v Novemestu in 60 za tako učiteljico v Trebnjem se ne rabi, zato odpade 260 gld. . . . . | 80      | —   | —       | —   | 80      | —   |
|              | l) Za tak pouk v nekaterih drugih šolah nespremenjeno . . . . .                                                                                                              | —       | —   | 1.300   | —   | 1.300   | —   |
|              | m) Za neobligaten pouk slovenščine na večrazrednih nemških šolah in nemščine na večrazrednih slovenskih šolah nespremenjeno*) . . . . .                                      | —       | —   | 600     | —   | 600     | —   |
|              | n) Za namestovanje nespremenjeno . . . . .                                                                                                                                   | 2.000   | —   | —       | —   | 2.000   | —   |
| 2            | Podpore vsled bolezní nespremenjeno . . . . .                                                                                                                                | 2.500   | —   | —       | —   | 2.500   | —   |
|              | Skupaj . . . . .                                                                                                                                                             | 14.880  | —   | 3.440   | —   | 18.320  | —   |
|              | IV. Pokojnine učiteljskih vdov nespremenjeno . . . . .                                                                                                                       | 738     | —   | —       | —   | 738     | —   |
|              | V. Miloščine nespremenjeno . . . . .                                                                                                                                         | 269     | —   | —       | —   | 269     | —   |
|              | VI. Različni troški.                                                                                                                                                         |         |     |         |     |         |     |
|              | Popotni in selitveni troški, povračila itd. nespremenjeno . . . . .                                                                                                          | 650     | —   | —       | —   | 650     | —   |
|              | Vsa potrebščina torej znaša :                                                                                                                                                |         |     |         |     |         |     |
|              | I. . . . .                                                                                                                                                                   | 276.428 | —   | 2.129   | —   | 278.557 | —   |
|              | II. . . . .                                                                                                                                                                  | 3.912   | —   | —       | —   | 3.912   | —   |
|              | III. . . . .                                                                                                                                                                 | 14.880  | —   | 3.440   | —   | 18.320  | —   |
|              | IV. . . . .                                                                                                                                                                  | 738     | —   | —       | —   | 738     | —   |
|              | V. . . . .                                                                                                                                                                   | 269     | —   | —       | —   | 269     | —   |
|              | VI. . . . .                                                                                                                                                                  | 650     | —   | —       | —   | 650     | —   |
|              | Skupaj . . . . .                                                                                                                                                             | 296.877 | —   | 5.569   | —   | 302.446 | —   |

\*) Pri podrobní obravnavi se ta vsota ni sprejela.

Uredn.

| Zapored. št. | B. Pokritje                                                                                                       | Redno  |     | Izredno |     | Skupaj |     |
|--------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|-----|---------|-----|--------|-----|
|              |                                                                                                                   | gld.   | kr. | gld.    | kr. | gld.   | kr. |
|              | I. Obresti obveznic nespremenjeno . . . . .                                                                       | 3.847  | —   | —       | —   | 3.847  | —   |
|              | II. Doneski.                                                                                                      |        |     |         |     |        |     |
| 1            | Aversum od učnega zaklada nespremenjeno . . . . .                                                                 | 1.294  | —   | —       | —   | 1.294  | —   |
| 2            | Od verskega zaklada nespremenjeno . . . . .                                                                       | 213    | —   | —       | —   | 213    | —   |
| 3            | Od ljubljanskega škofljava nespremenjeno . . . . .                                                                | 105    | —   | —       | —   | 105    | —   |
| 4            | Od cerkva ljubljanske škofije nespremenjeno . . . . .                                                             | 756    | —   | —       | —   | 756    | —   |
| 5            | Od zapuščin za 3.700 gld. več, ker se je vsled nove postave po uspehu l. 1889. nadejati večjih dohodkov . . . . . | 14.000 | —   | —       | —   | 14.000 | —   |
| 6            | Od Janez Withreihove učiteljske ustanove nespremenjeno . . . . .                                                  | 360    | —   | —       | —   | 360    | —   |
| 7            | Državni donesek . . . . .                                                                                         | 2.172  | —   | —       | —   | 2.172  | —   |
| 8            | Od deželnega odbora v Poreču za šolo v Ostrožnembrdu . . . . .                                                    | 130    | —   | —       | —   | 130    | —   |
| 9            | Od deželnega odbora štajerskega za šolo v Motniku . . . . .                                                       | 180    | —   | —       | —   | 180    | —   |
|              | Skupaj . . . . .                                                                                                  | 19.210 | —   | —       | —   | 19.210 | —   |

| Zapored. št. | B. Pokritje                                    | Redno  |     | Izredno |     | Skupaj  |     |
|--------------|------------------------------------------------|--------|-----|---------|-----|---------|-----|
|              |                                                | gld.   | kr. | gld.    | kr. | gld.    | kr. |
|              | <b>III. Različni dohodki.</b>                  |        |     |         |     |         |     |
| 1            | Povračila in drugi naključni dohodki . . . . . | —      | —   | 100     | —   | 100     | —   |
| 2            | Užitki od njiv, travnikov in gozdov . . . . .  | 87     | —   | —       | —   | 87      | —   |
|              | Skupaj . . . . .                               | 87     | —   | 100     | —   | 187     | —   |
|              | <b>Vse pokritje:</b>                           |        |     |         |     |         |     |
|              | I. . . . .                                     | 3.847  | —   | —       | —   | 3.847   | —   |
|              | II. . . . .                                    | 19.210 | —   | —       | —   | 19.210  | —   |
|              | III. . . . .                                   | 87     | —   | 100     | —   | 187     | —   |
|              | Skupaj . . . . .                               | 23.144 | —   | 100     | —   | 23.244  | —   |
|              | V primeri s potrebsčino . . . . .              | —      | —   | —       | —   | 302.446 | —   |
|              | se kaže primanjkljaja . . . . .                | —      | —   | —       | —   | 279.202 | —   |

Finančni odsek se je moral pri sestavi proračuna ozirati tudi na zadnjič skleneni zakon gledé uravnave učiteljskih plač in preračunati, koliko se potrebsčina zvikša, če zakon, kakor je pričakovati, s 1. prosincem 1891. l. stopi v veljavnost.

Po izkazu deželnega šolskega sveta je bilo pri sestavljanju proračuna za l. 1891. vseh učiteljskih služeb 530; od teh jih pride: I. 5<sup>o</sup>%, to je 26 v I. plačilno vrsto à 700 gld. skupaj 18.200 gld.; II. 10<sup>o</sup>%, t. j. 53 v II. plačilno vrsto à 600 gld., skupaj 31.800 gld.; III. 35<sup>o</sup>%, t. j. 186 v III. plačilno vrsto à 500 gld. skupaj 93.000 gld.; IV. 50<sup>o</sup>%, t. j. 265 v IV. plačilno vrsto à 450 gld., skupaj 119.250 gld. — vsi zneski skupaj znašajo 262.250 gld.

Od te potrebsčine pa je treba odbiti prihranek pri provizoričnih učiteljih, katerih je sedaj 70. Ti učitelji bodo po novem zakonu dobivali samo 360 gld. na leto ter se prihrani pri vsakem 90 gld., kar znaša za 70 takih učiteljev 6.300 gld. Namesto 262.250 gld. se bode torej potrebovalo za plače učiteljev le 255.950 gld., od katerih je pa odbiti še 3<sup>o</sup>% interkalarni znesek 7.678 gld., tako da bodo vse plače znašale 248.272 gld. Vsled povikšanja plač odpadejo dopolnilne doklade k plači, ki so proračunjeni na 1.100 gld., in stanarine za nekatere nadučitelje po deželi v

znesku 954 gld.; za ljubljanske učitelje pa se stanarina povikša od 1.280 na 1.860 gld.

Potrebsčina za aktivitetne užitke učiteljev se po tem pojasnilu za l. 1891. sestavlja tako-le: 1. Plače 248.272 gld. 2. Dopolnilne doklade k plači odpadejo 3. Službene doklade kakor sedaj 24.286 gld. 4. Opravilne doklade kakor sedaj 13.246 gld. 5. Dopolnilne doklade k opravilnim kakor sedaj 75 gld. 6. Stanarina za ljubljanske učitelje 1.860 gld. 7. Stanarina za nekatere nadučitelje po deželi odpade. Skupaj 287.739 gld., v primeri z dosedanjo potrebsčino v znesku 278.557 gld. se kaže torej vsled novega zakona povikšanje te potrebsčine za 9.182 gld.

Druga potrebsčina ostane nespremenjena, samo pri podporah vsled bolezni, ki znašajo sedaj 2.500 gld., se bode dalo z ozirom na boljše plače po sodbi deželnega šolskega sveta 1000 gld. prihraniti. Če torej še ta znesek odbijemo od gori navedenih 9.182 gld. ostane 8.182 gld., za katere se pomnoži prej proračunjena potrebsčina. Finančni odsek predlaga, da naj se v ta namen v proračun postavi okrogli znesek 8000 gld., tako da znaša vsa potrebsčina 310.446 gld., ves primanjkljaj pa 287.202 gld.

Deželni šolski svet misli, da vsled katehetskega zakona grudna 1891. l. v pokritje izdatkov za verski pouk ne bodo zadostovali

prihranki pri podnaslovih 1. do 11. in 13. naslova III., pri katerih je dovoljen revirement ter nasvetuje, da naj bi se za l. 1891. izjemno dovolil revirement pri celi potrebščini normalno-šolskega zaklada. Deželni odbor priporoča ta nasvet, ali ker se je za verski pouk v proračun ravno z ozirom na gori omenjeni zakon postavilo 982 gld. več, kakor je predlagal deželni odbor, se finančnemu odseku ni zdelo potrebno, razširjati revirement ter predlaga, da naj v tem oziru ostane, kakor je bilo.

Z ozirom na vse to finančni odsek predlaga:

Slavni deželni zbor naj sklene:

1. Proračun normalno-šolskega zaklada za l. 1891. s potrebsčino 310.446 gld., z zakladdo 23.244 gld. in s primanjkljajem 287.202 gld., ali okroglo 287.200 gld. se odobri.

2. V pokritje tega primanjkljaja se bode l. 1891. pobirala 10% priklada na celo pred-

pisano vsoto vseh direktnih davkov, torej zlasti od rednega davka z vsemi državnimi prikladami vred pri zemljiškem davku, pri hišni najemarini in hišno-razrednem davku, pri pridobninskem in dohodninskem davku po vsi deželi. Nedostatek v znesku 137.200 gld., kateri se potem še pokaže, naj se pokrije iz deželnega zaklada.

3. Deželnemu odboru se naroča, da sklepu pod točko 2. pridobi Najvišje potrjenje.

4. V podrubrikah *a, b, c, d, e, f, g, h, i, k, l, n* rubrike III., „Potrebščina“ dovoljuje se c. kr. deželnemu šolskemu svetu revirement po dogovoru z deželnim odborom.

5. Potrebsčine normalno-šolskega zaklada za l. 1891., katere bi utegnile vsled veljavnih naredeb deželnega šolskega sveta dogovorno z deželnim odborom nastati, pa bi presegale proračun, so pokriti iz blagajničnih preostankov l. 1890.

Murnik,  
načelnik.

Klun,  
poročevalec.

## Potrebna študija o kvinkvenijah.

Malokdo pomisli, kako velika škoda se zgodi učitelju, ako ne dobi za jedno ali več let kvinkvenije.

Vzemimo sledeče slučaje, ki so se deloma djansko pripetili ali se pa utegnejo zgoditi še. Učitelj A služi že od l. 1869. Od tega leta naprej mu bodo šteta leta tudi v pokojnino, ker si je bil že v tem letu pridobil svedočbo usposobljenosti. Če bode služil nepretrgoma do l. 1909., dobil bode takrat celo pokojnino. Kako visoko pokojnino bode užival, tega nečemo tukaj razmotrovati, ampak le določiti, koliko bode do takrat na kvinkvenijah potegnil. Postal je definitiven v službi l. 1871. Pravico do prve kvinkvenije si je pridobil l. 1876. ter se mu je nakazala v letnem iznesku 60 gld.

V 1. kvinkvenalni dobi (1876—1881) je potegnil  $5 \times 60$  gld. t. j. 300 gld.; v 2. kvinkvenalni dobi (1881—1886)  $2 \times 300$  gld. = 600 gld.; v 3. (1886—1891)  $3 \times 300$  = 900 gld.; v 4. (1891—1896)  $4 \times 300$  gld. =

1.200 gld.; v 5. (1896—1901)  $5 \times 300$  gld. = 1.500 gld.; v 6. (1901—1906)  $6 \times 300$  gld. = 1.800 gld. torej skupaj 6.300 gld.

Več kakor šest kvinkvenij se učitelju ne more nakazati, ker se samo 30 službenih let šteje pri kvinkvenijah.

Od l. 1906. naprej do 1909 učitelj sicer ne bode dobil nobene nove kvinkvenije več, toda užival bode vse sedanje še, in potegnil bode za slednja tri leta svojega službovanja še  $\frac{2}{3}$  od 1.800 gld. t. j. 1.080 gld. Tedaj bode ta učitelj potegnil v 33 letih svojega službovanja  $6.300 + 1.080$  gld. t. j. skup **7.389 gld.** samo na kvinkvenijah. Lepa vsota.

Vsak učitelj pa ni tako srečen, da bi se mu bile kvinkvenije tako redno delile. Učitelj B služi tudi od l. 1869., postal je tudi on l. 1871 stalen v službi; tudi on je l. 1876. zaprosil kvinkvenije, a ni se mu hotela nakazati, prošnja njegova se ni rešila, marveč na razne načine zavlekla, tako, da se mu